

LATVIJAS REPUBLIKAS FINANŠU MINISTRIJA

SMILŠU IELĀ 1, RĪGĀ, LV-1919, TĀLRUNIS (371) 67095405, FAKSS (371)6 7095503

E-pasts: pasts@fm.gov.lv; www.fm.gov.lv

RĪGĀ

_____ Nr. _____

Uz _____ Nr. _____

Pēc pievienotā saraksta

*Par pamatnorādēm izmaksu un ieguvumu analīzes veikšanai ES fondu
2007-2013 gada plānošanas perioda projektiem*

Finanšu ministrija kā Eiropas Savienības (turpmāk - ES) fondu vadošā iestāde Latvijā, vēlas vērst uzmanību uz to, ka 2007. - 2013.gada plānošanas periodā atsevišķiem Eiropas Savienības fondu projektiem (turpmāk – projekti) būs nepieciešams veikt izmaksu un ieguvumu analīzi (turpmāk – IIA). Iepriekš minētais nosacījums ir noteikts 2007. gada 26. jūnijā apstiprināto Ministru kabineta noteikumu Nr. 419 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu” (turpmāk – noteikumi) 2. un 3.pielikuma 7.sadaļā, kur norādīts projekta kopējo attiecināmo izdevumu sliekšnis, no kura sākot, jāveic IIA. Lūdzam ņemt vērā, ka IIA jāveic visiem projektiem tās aktivitātes ietvaros, kurā paredzamas vismaz viena projekta izmaksas virs noteiktā sliekšņa, tādējādi nodrošinot to, ka projekti ir savstarpēji salīdzināmi un vērtējami.

Ieviešot prasības attiecībā uz IIA veikšanu visiem projektiem, kas sasniedz noteikto finansiālo apjomu, pamatojama ar nepieciešamību nodrošināt Ministru Kabinetā 2007. gada 19.jūnijā apstiprinātā Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta horizontālās prioritātes „Makroekonomiskā stabilitāte” ieviešanu. IIA kalpo kā instruments, lai nodrošinātu izmaksu efektivitātes pieaugumu tajās nozarēs, kurās notiek publisko pakalpojumu un infrastruktūras uzlabojumi, tādējādi stiprinot arī valsts finanšu ilgtspējību. Secīgi, lai uzlabotu projektu atlasi un nodrošinātu to, ka ES fondu atbalstu saņem kvalitatīvākie projekti, kuri piedāvā efektīvākos ES finansējuma izlietojumu risinājumus, aicinām, balstoties uz IIA, veidot arī atsevišķus projektu atlases kritērijus.

Līdz ar to norādām, ka ir nepieciešams skaidri noteikt ES fonda projekta iesniedzējiem saistošus nosacījumus attiecībā uz IIA veikšanu un galvenajiem IIA rādītājiem projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos Ministru kabineta noteikumos „Kārtība, kādā īsteno darbības programmas papildinājumā norādītās Eiropas Savienības fonda aktivitātes, nosaka projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, prasības projekta iesniedzējam, atbildīgo iestādi un sadarbības iestādi, kompetences sadalījumu starp šīm iestādēm un sadarbības kārtību, kā arī atbildīgās iestādes un sadarbības iestādes funkcionālās padotības formu” (turpmāk - aktivitātes ieviešanas noteikumi).

Lai nodrošinātu konsekvenci projektu vērtēšanas kritērijos un IIA veikšanā, lūdzam ņemt vērā zemāk minētās vadošās iestādes norādes:

1. Piemērojams EK izstrādātais 2007.-2013.gada plānošanas perioda 4. Darba dokuments „Metodiskie norādījumi izmaksu un ieguvumu analīzes veikšanai” (turpmāk – Darba dokuments). Vēršam jūsu uzmanību uz to, ka lai arī EK izstrādātais Darba dokuments ir sagatavots kā vadlīnijas IIA veikšanai lielajiem projektiem (ar kopējām izmaksām vides jomā virs 25 miljoniem eiro, pārējās jomās virs 50 miljoniem eiro), tomēr Latvijas gadījumā tas ir piemērojams arī projektiem, kas ir zem šiem sliekšņiem.

Darba dokuments latviešu valodā elektroniski atrodams: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd4_cost_lv.pdf

2. Veicot IIA jāpiemēro Darba dokumentā noteiktās diskontu likmes un ES līdzfinansējuma aprēķina metodika.

Finanšu analīzē piemērojama reālā finansiālā diskonta likme 5% .

Ekonomiskajā analīzē piemērojama sociālā diskonta likme 5,5%.

3. Saskaņā ar norādēm Darba dokumentā vadošā iestāde nacionālā līmenī nosaka IIA izmantojamās konversijas faktoros - cenu indeksu izmaiņas (1.Pielikums) un makroekonomiskos pieņēmumus (2.Pielikums). 1.Pielikumā ir norādīti piemērojamie galvenie trīs cenu indeksa izmaiņu rādītāji:

- Patēriņa cenu indeksa (PCI) izmaiņas atspoguļo patēriņa cenu grozā ietvertu produktu un pakalpojumu cenu dinamiku. PCI inflācija ir piemērota iedzīvotāju ienākumu un privātā patēriņa indeksēšanai. IIA aprēķinos mikrolīmenī šis rādītājs piemērojams darba samaksai (algām);
- IKP deflators atspoguļo vidējās cenu izmaiņas visos tautsaimniecības sektoros kopā. Šis rādītājs tiek bieži lietots citu makroekonomisko rādītāju indeksēšanai un daudzos gadījumos aprēķiniem var izvēlēties vai nu PCI inflācijas rādītāju, vai IKP deflatoru. IIA aprēķinos mikrolīmenī šis rādītājs piemērojams pakalpojumiem;
- Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators atspoguļo valstī veikto kapitāla investīciju sadārdzinājumu. Šis rādītājs ir piemērots investīciju projektu indeksēšanai. IIA aprēķinos mikrolīmenī šis rādītājs piemērojams investīciju ieguldījumiem pamatkapitālā (būvniecības un ražošanas līdzekļi).

4. Lai varētu atlasīt labākos projektus un nodrošinātu efektīvu piešķirto līdzekļu izmantošanu, projektu vērtēšanas kritērijos jāparedz:

4.1. vismaz viens mērāms un salīdzināms (vērtējuma skala) uz IIA balstīts aktivitātes specifikai atbilstošākais kritērijs, kas ļautu novērtēt, izmērīt (izteikt naudas vienībās) un salīdzināt projektu sociālekonomiskos ieguvumus (kam jābūt saskaņā ar darbības programmā un darbības programmas papildinājumā izvirzītajiem mērķiem) salīdzinājumā ar tā faktiskajām izmaksām (aprēķinā iekļaujot arī cenu sadārdzinājumu, kas radīsies projekta īstenošanas laikā). Primāri atbalstāmi būtu projekti, kuri demonstrē augstāko pozitīvo ieguvumu un izmaksu attiecību (neto pašreizējo vērtību). Vienlaikus būtu nosakāms minimālais neto pašreizējās vērtības sliekšnis, zem kura projekti netiek atbalstīti.

4.2. Projektiem, kuri gūst tīros ienākumus, kā vērtēšanas kritērijs jāparedz finanšu iekšējās atdeves koeficientus no investīcijām (IRR) un finanšu neto pašreizējo vērtību (FNPV), nosakot minimālo sasniedzamo rezultātu un priekšroku dodot augstākajiem rezultātiem.

4.3. Projektiem, kuri negūst tīros ienākumus, kā vērtēšanas kritērijs jāparedz vismaz viens no Darba dokumentā ieteiktajiem kritērijiem - ekonomiskā neto pašreizējo vērtība (ENPV), ekonomiskā ienesīguma norma (ERR), ieguvumu un izmaksu attiecība (B/C), nosakot minimālo sasniedzamo rezultātu un priekšroku dodot augstākam.

4.4. Veicot IIA ir jāveic arī projekta jūtīguma analīze un riska analīze. Attiecīgi atbalstāmi būtu projekti, kas var uzrādīt zemākos NPV izmaiņu rādītājus izdarot pieņēmumus par iespējamām izmaiņām projekta īstenošanu ietekmējošajos apstākļos (piemēram, cenu pieauguma gadījumā, vai arī, ja projekta ieviešana aizkavējas laikā). Līdz ar to ir iekļaujams vismaz viens kritērijs, kas dod vērtējumu projekta jūtīgumam pret izmaiņām un riskiem.

Lai IIA projektiem varētu veikt precīzāk un to rezultāti būtu salīdzināmi, tie ir jāizstrādā ņemot vērā katras tautsaimniecības nozares specifiku un attīstības tendences. Tādēļ aicinām noteikt galvenos nozares mikroekonomiskos rādītājus, to vērtības (izteiktas mērāmās naudas vienībās) un vērtību izmaiņu prognozes, kuri izmantojami izmaksu un ieguvumu aprēķinos. Minētie nozaru specifiskie mikroekonomiskie rādītāji iekļaujami aktivitātes ieviešanas noteikumos, lai tie būtu saistoši un vienādi piemērojami visiem projektu iesniedzējiem.

Gadījumā, ja jūsu iestādes darbiniekiem nepieciešama apmācība par IIA, lūdzam informēt, norādot aptuveno interesentu skaitu un vēlamu apmācības laiku.

Pielikumā:

- 1. Konversijas faktori Latvijā izmaksu un ieguvumu analīzes veikšanai ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda projektiem uz 1 lp;*
- 2. Makroekonomiskie pieņēmumi Latvijā izmaksu un ieguvumu analīzes veikšanai ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda projektiem uz 1 lp.*

Valsts sekretāres vietnieks-
vadošās iestādes vadītājs

A.Ūbelis

Pamatnorādes

Konversijas faktori Latvijā izmaksu un ieguvumu analīzes veikšanai ES fondu 2007-2013 gada plānošanas perioda projektiem

Cenu indeksu izmaiņas

Piedāvājam trīs veida cenu indeksa izmaiņu rādītājus.

Patēriņa cenu indeksa (PCI) izmaiņas atspoguļo patēriņa cenu grozā ietverto produktu un pakalpojumu cenu dinamiku. PCI inflācija ir piemērota iedzīvotāju ienākumu un privātā patēriņa indeksēšanai.

IKP deflators atspoguļo vidējās cenu izmaiņas visos tautsaimniecības sektoros kopā. Šis rādītājs tiek bieži lietots citu makroekonomisko rādītāju indeksēšanai un daudzos gadījumos aprēķiniem var izvēlēties vai nu PCI inflācijas rādītāju, vai IKP deflatoru.

Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators atspoguļo valstī veikto kapitāla investīciju sadārdzinājumu. Šis rādītājs ir piemērots investīciju projektu indeksēšanai.

Cenu indeksu izmaiņas

%	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Vidēji 2007- 2013	Vidēji 2014- 2033
Patēriņa cenu inflācija	7,8	5,5	4,2	3,4	2,7	2,5	2,5	4,1	2,5
IKP deflators	10,5	7,8	6,0	5,0	4,0	3,5	3,0	5,7	2,5
Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators	15,0	7,0	6,2	6,2	4,0	3,5	3,0	6,4	2,5

Ik viena no iegūtajām nominālajām diskonta likmēm var tikt lietota tai atbilstošā situācijā. Konkrētas nominālās diskonta likmes izvēle ir atkarīga no konkrēta projekta veida, ko var sasaistīt ar atbilstošu cenu rādītāju:

- Patēriņa cenu indeksa inflācija ir piemērota projektiem, kuros lielu izmaksu daļu veido darba samaksa. **Priekšlikums IIA aprēķinos mikrolīmenī šo rādītāju piemērot darba samaksai (algām);**
- IKP deflators ir piemērots jaukta tipa izmaksu projektiem dažādās nozarēs, kā arī tas ir atbilstošs rādītājs, lai diskontētu sagaidāmās finanšu plūsmas no uzņēmējdarbības. **Priekšlikums IIA aprēķinos mikrolīmenī šo rādītāju piemērot pakalpojumiem;**
- Kopējā pamatkapitāla veidošanas deflators ir piemērots projektiem, kuros lielu izmaksu daļu veido investīciju ieguldījumi pamatkapitālā (būvniecības un ražošanas līdzekļu izveidošanas projekti). **Priekšlikums IIA aprēķinos mikrolīmenī šo rādītāju piemērot investīciju ieguldījumiem pamatkapitālā (būvniecības un ražošanas līdzekļi).**

Pamatnorādes

**Makroekonomiskie pieņēmumi Latvijā izmaksu un ieguvumu analīzes
veikšanai ES fondu 2007-2013 gada plānošanas perioda projektiem**

1. Vidēja termiņa un ilgtermiņa prognozes

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 gada vidējais pieaugums	2014- 2033
IKP pieaugums, salīdzināmās cenās %	11,9	9,5	7,5	7,5	7,3	7,0	6,5	6,0	6,8	2,7
IKP uz 1 iedzīvotāju pieaugums, salīdzināmās cenās %	12,5	10,1	8,1	8,1	7,9	7,6	7,1	6,6	7,5	3,2
PCI pieaugums, gads pret gadu %	6,5	7,8	5,5	4,2	3,2	2,5	2,5	2,5	3,0	2,5
Nodarbinātības pieaugums, %	5,0	1,5	1,0	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	-0,8
Darba algas pieaugums, salīdzināmās cenās %	15,5	19,6	9,6	8,3	7,0	6,9	6,4	5,9	6,9	3,6

2. Diskonta likme.

Reālā sociālā diskonta likme	5,5%
Reālā finansiālā diskonta likme	5%